

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Чорний Максим Михайлович

ЩОДО ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ПРОЦЕСУАЛЬНЕ КЕРІВНИЦТВО У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ, ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ У ЯКИХ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ»..... 293

Щербатий Роман Романович

КОНКУРС НА ПОСАДУ СУДДІ: ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ РИСИ..... 295

СЕКЦІЯ 8. ТРУДОВЕ ПРАВО ТА ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИКИ

Чанишева Галія Інсафівна

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ 297

Oleh M. Yaroshenko

INTERNATIONAL TRENDS IN THE SPHERE OF FLEXIBLE WORKING HOURS 299

Бориченко Катерина Валеріївна

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТРОКІВ ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ ЗА ВИРІШЕННЯМ ТРУДОВИХ СПОРІВ У РАЗІ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОПЛАТУ ПРАЦІ 302

Венедіктов Сергій Валентинович

ЩОДО ПРАВА ПРАЦІВНИКІВ НА ПРОСУВАННЯ ПО РОБОТІ 304

Lagutina Iryna

HYBRID WORK AS A TYPE OF «FLEXIBLE WORK» 306

Мельник Костянтин Юрійович

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДСТОРОНЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ВІД ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОBOB'ЯЗКІВ 308

Подорожній Євген Юрійович

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОБОЧОГО ЧАСУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ 311

Тихонович Олексій Юрійович

ЩОДО ПРАВА ПРАЦІВНИКІВ НА ІНФОРМАЦІЮ ВІД РОБОТОДАВЦЯ ПРО УМОВИ ПРАЦІ 312

Наньєва Марія Іванівна

СИСТЕМА МІЖНАРОДНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ. 314

Панченко Анна Олександрівна

ПОНЯТТЯ «ВРАЗЛИВІ ГРУПИ НАСЕЛЕННЯ» ТА ВПЛИВ УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ НА РОЗШИРЕННЯ ЙОГО ЗМІСТУ..... 316

Пожарова Оксана Вікторівна

РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ 319

Сушко Вячеслав Вікторович

МОБІНГ НА РОБОТІ: ЗАХИСТ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ ЗГІДНО З ТРУДОВИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ 321

Щукін Олександр Сергійович

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ПРАЦІВНИКА НА СВОЄЧАСНИЙ РОЗРАХУНОК ПРИ ЗВІЛЬНЕННІ .. 323

Білик Олександр Сергійович

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 327

Галузінський Назар Олександрович

ЗАГАЛЬНІ ОЗНАКИ САНКЦІЙ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 329

Горбаченко Ерік Сергійович

ГАРАНТІЇ ТРУДОВИХ ПРАВ РОБОТОДАВЦЯ 331

Жученко Руслан Олегович

УСНИЙ ТРУДОВИЙ ДОГОВІР: ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВИЗНАЧЕННЯ..... 333

Казімирова Ольга Олегівна

ПОСЛУГИ З ПОСЕРЕДНИЦТВА ЯК ВИД НЕСТАНДАРТНОЇ ФОРМИ ЗАЙНЯТОСТІ..... 335

Карпенко Олександр Олександрович

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ 338

Мирончук Владислав Володимирович

ЩОДО ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ КОЛЕКТИВНИХ УГОД..... 339

Стецьків Мар'ян Богданович

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЯК СКЛАДОВА ЇХНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ... 341

СЕКЦІЯ 9. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Степаненко Оксана Василівна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В ПРАКТИЦІ ВЕРХОВНОГО СУДУ ТА ЄСПЛ.... 345

Стрельцов Євген Львович

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 347

1482] and a culture that recognises the legitimacy of remote work [7, p. 98] have been identified as important cultural characteristics supporting the adoption of telework. Telework also requires additional effort from management to establish and maintain social ties within the team and the willingness and skills to engage in the remote monitoring, mentoring, and managing of employees [8, p. 113].

Finally it is important to mention that the Ukrainian social partners should be able to promote the digital labour right – «right to disconnect» that would make it possible to counter the deleterious effects of digital technologies (e.g. blurred work-life boundaries) and the organisational changes related to hybrid work. Generally speaking, the challenge of combining flexibility and safety penetrates collective bargaining systems, and related balancing efforts have increasingly often unraveled to the benefit of flexibility. Ensuring fairness in the workplace is vital.

References

1. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 р. № 1667-IX. *Офіційний вісник України*. 2021. № 65. Ст. 4103.
2. What is hybrid work? URL: <https://www.webex.com/what-is-hybrid-work.html>
3. Gonsalves L. From facetime to flex time: The role of physical space in worker temporal flexibility. *Administrative Science Quarterly*. 2020. Vol. 65. N 4. P. 1058–1091.
4. Mello J. A. Managing telework programs effectively. *Employee Responsibilities and Rights Journal*. 2007. Vol. 19, N 4. P. 247–261.
5. Offstein E. H., Morwick J. M., Koskinen L. Making telework work: Leading people and leveraging technology for competitive advantage. *Strategic HR Review*. 2010. Vol. 9. № 2. P. 32–37.
6. Pérez M. P., Sánchez A. M., de Luis Carnicer P., Jiménez M. J. The differences of firm resources and the adoption of teleworking. *Technovation*. 2005. Vol. 25, N 12. P. 1476–1483.
7. Greer T. W., Payne S. C. Overcoming telework challenges: Outcomes of successful telework strategies. *The Psychologist-Manager Journal*. 2014. Vol. 17. № 2. P. 87–111.
8. Kurland N. B., Cooper C. D. Manager control and employee isolation in telecommuting environments. *The Journal of High Technology Management Research*. 2002. Vol. 13. № 1. P. 107–126.

Keywords: decent work, digital technologies, labour market, labour rights, human resources.

Ключові слова: гідна праця, цифрові технології, ринок праці, трудові права, людські ресурси.

Мельник Костянтин Юрійович

*Харківський національний університет внутрішніх справ,
завідувач кафедри трудового та господарського права,
доктор юридичних наук, професор*

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДСТОРОНЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ВІД ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ

Під час процесу праці виникають ситуації, коли для запобігання негативним наслідкам, є необхідність тимчасово усунути працівника від виконання трудової функції. Загальне трудове законодавство та наука трудового права такий захід називає відстороненням від роботи.

У Кодексі законів про працю України відстороненню від роботи присвячена одна стаття (ст. 46 «Відсторонення від роботи»), яка міститься у главі III «Трудовий договір» після статей, присвячених припиненню трудового договору. Відповідно до цієї статті відсторонення працівників від роботи роботодавцем допускається у разі: появи на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння; відмови або ухилення від обов'язкових медич-

них оглядів, навчання, інструктажу і перевірки знань з охорони праці та протипожежної охорони; в інших випадках, передбачених законодавством. Також ст. 46 Кодексу передбачається, що відсторонення від роботи керівників підприємств, установ та організацій військовим командуванням допускається у випадках, визначених Законом України «Про правовий режим воєнного стану».

Потрібно відзначити, що у вказаному Законі про відсторонення йдеться лише у ст. 11, якою закріплюється, що Президент України у період дії воєнного стану може прийняти рішення про відсторонення від займаної посади посадової особи, призначення на посаду та звільнення з посади якої віднесено до його повноважень, та покладення на відповідний період виконання обов'язків на іншу особу. Вивчаючи вказану ситуацію, слід відмітити, що, з моєї точки зору, якщо є така відсильна норма до іншого закону, то в останньому необхідно чітко передбачити випадки відсторонення від роботи керівників підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану.

Аналіз ст. 46 Кодексу законів про працю України висвітлює загальний його недолік, а саме відсутність визначень переважної більшості термінів, які в ньому застосовуються, зокрема, і терміну «відсторонення від роботи». Такий стан не дозволяє зрозуміти, який зміст вкладає законодавець у той чи інший термін, яким оперує.

У юридичній літературі відсторонення від роботи визначають: як тимчасове недопущення працівника до виконання трудових обов'язків з метою запобігання негативним наслідкам [1, с. 178]; тимчасове усунення (увільнення) працівника від виконуваної роботи, посади у випадках, передбачених законодавством, зі збереженням місця роботи і, як правило, без збереження заробітку [2, с. 384].

Як свідчить зміст ст. 46 Кодексу законів про працю України роботодавець наділяється правом на відсторонення працівника від роботи, а не обов'язком. У вказаній статті закріплюються випадки, коли роботодавець може запровадити цей захід. Окрім чітко закріплених випадків відсторонення, передбачається, що відсторонення може бути здійснене й в інших випадках, передбачених законодавством.

І, дійсно, ціла низка нормативно-правових актів сьогодні передбачає такі випадки, серед яких і закони України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України». І якщо Кодекс законів про працю України взагалі не передбачив визначення терміну «відсторонення від роботи», то кожен із вказаних спеціальних законів містить визначення терміну «відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків», які певним чином відрізняються. Так, у ч. 4 ст. 70 Закону України «Про Національну поліцію» відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків визначається як тимчасове недопущення поліцейського до виконання обов'язків за займаною посадою [3]. Відповідно до ч. 1 ст. 17 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків (посади) є тимчасовим заходом на час проведення службового розслідування та може бути застосовано до поліцейського у разі, якщо обставини виявленого дисциплінарного проступку унеможливають виконання посадових (функціональних) обов'язків ним або іншим поліцейським, а також якщо виконання поліцейським посадових (функціональних) обов'язків перешкоджає встановленню обставин виявленого дисциплінарного проступку [4].

Зазначену ситуацію, коли спеціальні закони, які до того ж регулюють трудові відносини однієї категорії працівників, надають різні визначення одному і тому ж терміну, не можна вважати правильною та такою, що сприяє розумінню законодавчих норм.

Термін «відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків» є похідним від терміну «відсторонення від роботи». Такий висновок можна зробити із аналізу положень ст. 70 Закону України «Про Національну поліцію» та ст. 17 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України». Так, відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків є правом, а не обов'язком відповідного керівника. Відсторонення ви-

ражається у тимчасовому недопущенні поліцейського до виконання обов'язків за займаною посадою. За поліцейським, відстороненим від виконання службових обов'язків, зберігаються всі види грошового забезпечення, які були йому визначені до відсторонення, крім премії.

Законодавець у Законі України «Про Національну поліцію» закріпив загальні норми щодо відсторонення поліцейських. В інших законах передбачені особливості відсторонення поліцейських залежно від виду правопорушення, вчиненого поліцейським. Так, поліцейський, щодо якого проводиться службове розслідування, може бути відсторонений від виконання службових обов'язків у порядку, визначеному Дисциплінарним статутом Національної поліції України. У разі вчинення поліцейським корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, відсторонення здійснюється відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». Поліцейський, щодо якого здійснюється кримінальне провадження, може бути відсторонений від посади в порядку, визначеному Кримінальним процесуальним кодексом України.

Слід відзначити, що окрім різних визначень терміну «відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків» у ст. 70 Закону України «Про Національну поліцію» та ст. 17 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» спостерігається дублювання окремих норм. Наприклад, про вилучення у поліцейського службового посвідчення, спеціального нагрудного знаку, табельної вогнепальної зброї на період відсторонення від виконання службових обов'язків зазначається і у ч. 8 ст. 70 Закону України «Про Національну поліцію», і у ч. 7 ст. 17 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України».

Отже, є необхідність у закріпленні узагальненого визначення терміну «відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків» у ст. 70 Закону України «Про Національну поліцію» та видаленні наявного відповідного терміну зі ст. 17 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України». Визначення, вважаю, має бути наступним: «Відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків – це тимчасове недопущення поліцейського до виконання обов'язків за займаною посадою у випадках, передбачених у законі, з метою запобігання негативним наслідкам». Необхідно виключити зі ст. 17 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» ті норми, які містяться також і у Законі України «Про Національну поліцію».

Список використаних джерел

1. Мельник К. Ю. Трудове право України : підручник. Харків : Діса плюс, 2014. 480 с.
2. Болотіна Н. Б. Трудове право України : підручник. 5-те вид., переробл. і допов. Київ : Знання, 2008. 860 с.
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 25.03.2024).
4. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України : Закон України від 15.03.2018 р. № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19> (дата звернення: 25.03.2024).

Ключові слова: поліцейські, відсторонення від виконання службових обов'язків, законодавство України.

Keywords: police officers, suspension from official duties, legislation of Ukraine.